

Kliniczne podstawy fizjoterapii w reumatologii

Diagnostyka funkcjonalna fizjoterapii w reumatologii

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Fizjoterapia
Dyscyplina wiodąca	Nauki o zdrowiu
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Moduł D – nauki w zakresie fizjoterapii klinicznej / obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Klinika Rehabilitacji 1M6 Ul. Spartańska 1 02-637 Warszawa

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. n. med. Beata Tarnacka Prof. NIGRiR
Koordynator przedmiotu	Mgr Natalia Salata
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Katarzyna Roman katarzyna.roman@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Dr n. med. Daniel Szewczyk Mgr Natalia Salata Mgr Anna Trzaska Mgr Monika Górka mgr Katarzyna Kasprzak Mgr Arkadiusz Komorowski Mgr Marcin Kożuchowski Mgr Marta Szyszko Dr n. społ. Aleksandra Borkowska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	ROK III semestr VI		Liczba punktów ECTS 1,5
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		10	0,33
seminarium (S)		5	0,16
ćwiczenia (C)		15	0,49
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			

Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	16	0,52
-----------------------------------	----	------

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Zapoznanie studentów z klasyfikacją, objawami klinicznymi i diagnozowaniem w chorobach reumatologicznych
C2	Zapoznanie studentów z zasadami i sposobami indywidualnej pracy z pacjentem z chorobą reumatyczną

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
D.W.1	etiologię, patomechanizm, objawy i przebieg dysfunkcji narządu ruchu w zakresie: ortopedii i traumatologii, medycyny sportowej, reumatologii, neurologii i neurochirurgii oraz pediatrii, neurologii dziecięcej, w stopniu umożliwiającym racjonalne stosowanie środków fizjoterapii;
D.W.2	zasady diagnozowania oraz ogólne zasady i sposoby leczenia najczęstszych dysfunkcji narządu ruchu w zakresie: ortopedii i traumatologii, medycyny sportowej, reumatologii, neurologii, neurochirurgii oraz pediatrii, neurologii dziecięcej, w stopniu umożliwiającym racjonalne stosowanie środków fizjoterapii;
D.W.16	Założenia i zasady Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (International Classification of Functioning Disability and Health, ICF).
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
D.U.4	Dobrać – w zależności od stanu klinicznego i funkcjonalnego pacjenta – i wykonywać zabiegi z zakresu fizjoterapii u osób po urazach w obrębie tkanek miękkich układu ruchu leczonych zachowawczo i operacyjnie, po urazach w obrębie kończyn (stłuczeniach, skręceniach, zwichnięciach i złamaniach) leczonych zachowawczo i operacyjnie po urazach kręgosłupa bez porażenia oraz w przypadku stabilnych i niestabilnych złamań kręgosłupa;
D.U.6.	dobierać – w zależności od stanu klinicznego i funkcjonalnego pacjenta – i prowadzić postępowanie fizjoterapeutyczne przed- i pooperacyjne u osób po rekonstrukcyjnych zabiegach ortopedycznych, w tym po zabiegach artroskopowych i po endoprotezoplastyce

D.U.7.	instruować pacjentów lub ich opiekunów w zakresie wykonywania ćwiczeń i treningu medycznego w domu, sposobu posługiwania się wyrobami medycznymi oraz wykorzystywania przedmiotów użytku codziennego w celach terapeutycznych
D.U.8	przeprowadzić testy funkcjonalne przydatne w reumatologii, takie jak ocena stopnia uszkodzenia stawów i ich deformacji, funkcji ręki oraz lokomocji u pacjentów z chorobami reumatologicznymi;
D.U.9	planować, dobierać – w zależności od stanu klinicznego i funkcjonalnego pacjenta – i wykonywać zabiegi z zakresu fizjoterapii u pacjentów z chorobami reumatologicznymi, chorobami przyczepów mięśni, zmianami zwyrodnieniowo-wytwórczymi stawów oraz ograniczeniami zakresu ruchu lub pozastawowymi zespołami bólowymi o podłożu reumatycznym;
D.U.10	wykonywać pionizację i naukę chodzenia pacjentów z chorobami reumatologicznymi, a także usprawnianie funkcjonalne ręki w chorobie reumatoidalnej
D.U.11	Instruować pacjentów z chorobami reumatologicznymi w zakresie wykonywania ćwiczeń w domu, sposobu posługiwania się wyrobami medycznymi, w tym poprawiającymi funkcje chwytne;
D.U.39	Stosować Międzynarodową klasyfikację Funkcjonowania Niepełnosprawności i Zdrowia (International Classification of Functioning Disability and Health, ICF).
D.U.47	stosować zasady prawidłowej komunikacji z pacjentem oraz komunikować się z innymi członkami zespołu terapeutycznego
D.U.48	podejmować działania mające na celu poprawę jakości życia pacjenta, w tym pacjenta w okresie terminalnym, z zastosowaniem sprzętu rehabilitacyjnego;
D.U.1	przeprowadzić szczegółowe badanie dla potrzeb fizjoterapii i testy funkcjonalne układu ruchu oraz zapisać i zinterpretować jego wyniki
D.U.3	dokonać oceny stanu układu ruchu człowieka w warunkach statyki i dynamiki (badanie ogólne, odcinkowe, miejscowe), przeprowadzić analizę chodu oraz zinterpretować uzyskane wyniki

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;
K2	wykonywania zawodu, będąc świadomym roli, jaką fizjoterapeuta pełni na rzecz społeczeństwa, w tym społeczności lokalnej;
K3	prezentowania postawy promującej zdrowy styl życia, propagowania i aktywnego kreowania zdrowego stylu życia i promocji zdrowia w trakcie działań związanych z wykonywaniem zawodu i określania poziomu sprawności niezbędnego do wykonywania zawodu fizjoterapeuty;
K4	przestrzegania praw pacjenta i zasad etyki zawodowej;
K5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
K6	korzystania z obiektywnych źródeł informacji;
K7	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;
K8	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej;
K9	przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób;

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład	Definicja, objawy kliniczne, diagnostyka (ocena laboratoryjna i obrazowa) w reumatoidalnym zapaleniu stawów	D.W.1; D.W.2; D.W.16
Wykład	Definicja, objawy kliniczne, diagnostyka (ocena laboratoryjna i obrazowa) w łuszczycowym zapaleniu stawów	D.W.1; D.W.2; D.W.16
Wykład	Definicja, objawy kliniczne, diagnostyka (ocena laboratoryjna i obrazowa) w zeszywniającym zapaleniu stawów	D.W.1; D.W.2; D.W.16
Wykład	Definicja, objawy kliniczne, diagnostyka (ocena laboratoryjna i obrazowa) w toczniu rumieniowatym układowym	D.W.1; D.W.2; D.W.16
Wykład	Definicja, objawy kliniczne, diagnostyka (ocena laboratoryjna i obrazowa) w zapaleniu skórno – mięśniowym	D.W.1; D.W.2; D.W.16
Wykład	Definicja, objawy kliniczne, diagnostyka (ocena laboratoryjna i obrazowa) w chorobach zwyrodnieniowych stawów	D.W.1; D.W.2; D.W.16

Załącznik nr 2 do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów kształcenia stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 91/2014 Rektora WUM z dnia 22.12.2020 r. zm. zarządzeniem nr 42/2020 Rektora WUM z dnia 5.03.2020 r.

seminaria	Techniki usprawniania w układowych chorobach tkanki łącznej	D.W.1; D.W.2; D.W.16; D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
seminaria	Reumoortopedia	D.W.1; D.W.2; D.W.16; D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
seminaria	Neurorehabilitacja w chorobach reumatycznych	D.W.1; D.W.2; D.W.16; D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
seminaria	Bóle kręgosłupa. Patomechanika powstawania dysfunkcji kręgosłupa	D.W.1; D.W.2; D.W.16; D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
seminaria	Wprowadzenie do fizjoterapii dzieci	D.W.1; D.W.2; D.W.16; D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
seminaria	Funkcja chodu w chorobach reumatycznych	D.W.1; D.W.2; D.W.16; D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
seminarium	Dobór zabiegów kinezyterapeutycznych w chorobach reumatycznych	D.W.1; D.W.2; D.W.16; D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
ćwiczenia	Wykorzystanie fizykoterapii u pacjentów z chorobami reumatycznymi	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
ćwiczenia	Zasady komunikacji z pacjentem z chorobą reumatyczną.	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
Ćwiczenie	Zasady prowadzenia ćwiczeń ogólnousprawniających w chorobach reumatoidalnych	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
Ćwiczenie	Wywiad fizjoterapeutyczny	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9

Ćwiczenie	Fizjoterapia – dorośli: indywidualna praca z pacjentem – ocena kinezyologiczna i funkcjonalna, planowanie rehabilitacji, techniki usprawniania	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
Ćwiczenie	Ręka reumatoidalna - ocena kinezyologiczna i funkcjonalna, planowanie rehabilitacji, techniki usprawniania, zaopatrzenie ortopedyczne	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
Ćwiczenie	Zastosowanie i metodyka ćwiczeń w odciążeniu u pacjentów chorobami reumatycznymi	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
Ćwiczenie	Rehabilitacja z wykorzystaniem wirtualnej rzeczywistości	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9
Ćwiczenie	Sposoby komunikacji z pacjentem	D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9

7. LITERATURA

Obowiązkowa

„Fizjoterapia w reumatologii” pod redakcją Krystyny Książkowskiej-Orłowskiej, Wydawnictwo PZWL 2013 ISBN: 978-83-200-4389-1

„Rehabilitacja” pod redakcją Beaty Tarnackiej, Wydawnictwo Asteria Med. 2019 ISBN: 978-83-65515-56-8

„Fizjoterapia w reumatologii” pod redakcją Krystyny Książkowskiej-Orłowskiej, Wydawnictwo PZWL 2024 ISBN 978-83-01-23511-6

Uzupełniająca

Program leczenia usprawniającego pacjentów reumatycznych po implantacji endoprotezy stawu kolanowego, A. Prusinowska, P. Turski, M. Bogucki, Reumatologia /Medycyna Rodzinna, Klinika Nowa 2009; 16,1-2; 38-41

Endoprotezoplastyka stawu ramiennego w reumatoidalnym zapaleniu stawów- leczenie operacyjne i rehabilitacja, A. Prusinowska, P. Turski, E. Przepiórki, P. Małydk, K. Książkowska-Orłowska, Reumatologia 2013; 51,2,108-112

„Rehabilitacja” skrypt dla studentów medycyny pod redakcją dr hab. n med. Beaty Tarnackiej Dział Redakcji i Wydawnictw WUM 2020 ISBN 978-83-7637-544-1

Reumatologia dla studentów – wydanie rozszerzone, pod redakcją Małgorzaty Wiśłowskiej, Wydawnictwo Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 2019

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
D.W.1.; D.W.2; D.W.16	Przepytywanie wstępne z materiału zamieszczonego na platformie e-learningowej	Udzielenie 2 poprawnych odpowiedzi na pytania prowadzącego

D.W.1; D.W.2; D.W.16	Aktywny udział w wykładach, test z części wykładowej na platformie e-learningowej	Obecność na wykładach test z części wykładowej na platformie e-learningowej zalicza 60%
D.U.4; D.U.6.; D.U.7; D.U.8; D.U.9; D.U.10; D.U.11; D.U.39; D.U.47; D.U.48; D.U.1; D.U.3; K1; K2; K3; K4; K5; K6; K7; K8; K9	Aktywny udział w ćwiczeniach, zaangażowanie podczas pracy z pacjentem w czasie ćwiczeń, chęć do testowania urządzeń terapeutycznych	Obecność na zajęciach Zaangażowanie w ćwiczenia

9. INFORMACJE DODATKOWE

Zajęcia odbywają się w Klinice Rehabilitacji ul. Spartańska 1; IV piętro

Na zajęcia studenci stawiają się przebrani w odzież medyczna wyposażeni w identyfikatory umieszczone w widocznym miejscu. Email ze szczegółowym planem organizacyjnymi wysyłany jest do starosty w tygodniu poprzedzającym zajęcia.

Sekretariat znajduje się w gabinecie 404B lub 440B

Dysponujemy szatnią dla studentów, na terenie szpitala znajduje się Bufet, kiosk z jedzeniem oraz automat z napojami i przekąskami. Bieżące informacje dotyczące przebiegu zajęć studenckich, koła naukowego działającego przy klinice, prac naukowo-dydaktycznych znajdują się na stronie kliniki <https://rehabilitacja.wum.edu.pl/>

W przypadku niezaliczenia materiału z części wykładowej możliwe jest drugie podejście w formie pisemnej w siedzibie kliniki w terminie ustalonym przez koordynatora.

W przypadku braku zaliczenia zajęć ćwiczeniowych przewiduje się możliwość ponownego podejścia do zaliczenia po zakończeniu zajęć wszystkich grup z roku, w terminie ustalonym przez koordynatora przedmiotu.

Studenci uczestniczący w zajęciach są zobligowani do przestrzegania regulaminu zajęć dydaktycznych dostępnego na stronie: <https://rehabilitacja.wum.edu.pl/content/dydaktyka-podyplomowa> Niestosowanie się do zasad regulaminu może skutkować niedopuszczeniem studenta do zaliczenia.

Regulamin porządkowy dla studentów fizjoterapii realizujących zajęcia dydaktyczne w Klinice Rehabilitacji

1. Punktualne przychodzenie na zajęcia i punktualne stawianie się na poszczególne bloki zajęć. Spóźnienia będą wymagały odrobienia, forma i czas uzgadniany będzie każdorazowo z koordynatorem przedmiotu.
2. Wymagane noszenie identyfikatora, brak identyfikatora oznacza niedopuszczenie do zajęć i konieczność odrabiania, forma i czas uzgadniany będzie każdorazowo z koordynatorem przedmiotu.
3. Wymagany strój medyczny, brak stroju oznacza niedopuszczenie do zajęć i konieczność odrabiania.
4. Niekorzystanie z telefonu podczas zajęć.
5. Przerwa odbywa się w wyznaczonym przez asystenta czasie i trwa 15 minut. Wymagane jest punktualne wracanie z przerw, odstępstwa będą rozpatrywane indywidualnie przez koordynatora przedmiotu.
6. O wcześniejszym wyjściu z zajęć należy poinformować opiekuna przedmiotu oraz ustalić z asystentem formę odpracowania.
7. Bezwzględny zakaz fotografowania, filmowania i nagrywania pacjentów, asystentów oraz dokumentacji medycznej.
8. Odrabianie zajęć następuje po konsultacji z koordynatorem przedmiotu. Odpracowania możliwe są w soboty oraz w czasie trwania przerw między planowymi zajęciami zajęć.
9. Poszanowanie prywatności pacjentów, nawiązanie i utrzymanie szacunku do nich z zachowaniem zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych.

10. Przestrzeganie etyki i tajemnicy zawodowej.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich